

Для ЄС характерно збільшення рівня безробіття серед працездатної робочої сили. Причиною прояву явище є якісна зміна структури ринку праці в умовах четвертої технологічної революції.

Отже, в результаті проведеного аналізу чітко виокремилась проблема перекваліфікації працездатного населення, адже ефективний працівник у цифровій економіці є інструментом інноваційного розвитку економіки та першості ЄС у світі. Урядами країн-членів ЄС має бути впроваджена політика надання можливості для якісної освіти різних категорій населення. Особливу увагу слід звернути на такі категорії працездатного населення: мігранти, жінки, люди похилого віку, учні, які не закінчили школу та молоді люди, які не отримали вищу освіту.

Список літератури:

1. The Global Competitiveness Report 2019. URL: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport2019.pdf (дата звернення: 20.11.2019).
2. Europe 2020. URL: <https://ec.europa.eu/eu2020/pdf/COMPLET%20EN%20BARROSO%20%20%20007%20-%20Europe%202020%20-%20EN%20version.pdf> (дата звернення: 20.11.2019).
3. The impact of new technologies on the labour market and the social economy. URL: [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2018/614539/EPRS_STU\(2018\)614539_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2018/614539/EPRS_STU(2018)614539_EN.pdf) (дата звернення: 20.11.2019).
4. Eurostat URL: <https://ec.europa.eu/eurostat> (дата звернення: 20.11.2019).
- 5.

Кузьмич А.А.

Національний університет «Києво-Могилянська академія»,
студентка МП-2 «Економіка»

РОЛЬ ВЕНЧУРНОГО ФІНАНСУВАННЯ В РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Постановка проблеми. У сучасному світі перспективне позиціонування країн на глобальних ринках усе менше залежить від ресурсного потенціалу, а переважно визначається їхнім інтелектуальним багатством, яке знаходить матеріальне втілення у вигляді інновацій. Сьогодні уже не має потреби доводити, що інвестиції в інноваційну діяльність є найбільш вигідними. Саме такий тип інвестицій гарантує не лише найвищу фінансову віддачу, але закладає міцний фундамент для розвитку науково-технічного потенціалу країни, забезпечуючи тим самим достойний рівень конкурентоздатності національної економіки. Проте, високий рівень ризиковості капіталовкладень у інноваційні проекти суттєво обмежує доступність для підприємців традиційних джерел фінансування, внаслідок чого особливого значення набуває венчурне фінансування.

Мета дослідження полягає в узагальненні та подальшому розвитку теорії венчурного фінансування із врахуванням зарубіжного досвіду та наявних напрацювань в науковій літературі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Поняття «венчур» (venture) перекладається з англійської мови як ризик, тому венчурне фінансування називають ще ризиковим фінансуванням. Венчурний капітал – це особлива форма вкладення фінансових коштів в інвестиційні об'єкти із високим ступенем ризику. В розвинених країнах венчурне фінансування інноваційної діяльності, що реалізується венчурними фондами та компаніями стало одним із найпоширеніших інструментів інвестування в інноваційну діяльність. Метою створення венчурних фондів є отримання високої норми прибутку від інвестицій. Венчурні капіталісти є

особливими посередниками між фінансовими інституціями, що пропонують капітал, та інноваційними фірмами, які залучають його. [5, с. 75]

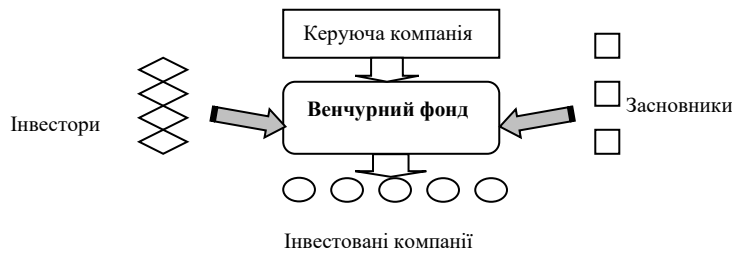

Рис. 1. Типова структура венчурного фонду [3]

Вперше венчурне фінансування з'явилося у США та сприяло розвитку таких процвітаючих суперкорпорацій як Microsoft, Intel, Apple Computer, DEC, Compaq, Genetech, Federal Express, Lotus і багатьох інших.

В світовій практиці до моменту виникнення венчурного капіталу були відомими лише такі джерела фінансування малого та середнього бізнесу як: банківський капітал, крупні корпорації та приватні інвестори, яких називали «ангелами бізнесу» (business angels).

До 50-х років XX століття венчурне фінансування вважалося монополією інвестиційних банків та фінансових олігархів. В подальшому, внаслідок розвитку процесу інституціалізації венчурного капіталу з'являються нові типи венчурних фірм [1, с. 4]:

–Малі інвестиційні фірми, що поєднують приватні капітали та державні фонди, вкладають їх у нові невеликі компанії чи фірми етапі старту.

–Незалежний (чистий) венчур, що створюється у вигляді корпорації, акумулює кошти індивідуальних та інституційних інвесторів для реалізації та впровадження інноваційних ідей.

–Внутрішній венчур – це відділи венчурного капіталу в складі великих корпорацій.

–Зовнішній венчур – фірми, діяльність яких спеціалізуються на впровадженні науково-технічних розробок та організуються на основі пайової участі із промисловими корпораціями, або так звані.

–Регіональні фонди венчурного капіталу. Створюються за підтримки органів місцевої влади при умові, що визначена частка інвестицій буде вкладатися у фірми регіону.

Слід зауважити, що між діяльністю інвестиційних компаній та фондів венчурного капіталу існують суттєві відмінності. Так, при прямому інвестуванні зміни відбуваються в структурі власності бізнесу. В цьому випадку колективний інвестор викупляє акції, проте не приймає участі в управлінні компанією, а відтак і не зацікавлений в створенні додаткової вартості. Щодо венчурного капіталу, то його метою є довгострокове інвестування фірм, створених для впровадження інноваційних проектів. Венчурний капіталіст зазвичай викупає пакети акцій для того, щоб ввійти в склад ради директорів та мати можливість впливу на процеси прийняття рішень в плані розвитку компанії.

За умови успішної діяльності інноваційної фірми, венчурні фонди отримують досить високі доходи, що підкріплюються гарантіями повернення первісного капіталу. Венчурне інвестування може мати такий рівень рентабельності, який в десятикратному розмірі перевищує суми вкладеного капіталу.

Процес венчурного фінансування має свої особливості здійснення на різних стадіях становлення інноваційної фірми:

–Стадія «Seed» (інкубування) – існує тільки проект чи бізнес-ідея, що потребує фінансування (seed finance) для здійснення додаткових досліджень та створення пілотних зразків ще до моменту виходу фірми на ринок.

–Стадія «Start up» (розвиток) – фірма починає свою діяльність на ринку та ще не має тривалої ринкової історії;

–Стадія «Early stage», infant/young firm (ранній розвиток) – фірма уже виробляє інноваційний продукт та нарощує об'єми продаж;

–Стадія «Expansion» (розширення) – фірма забезпечує великі об'єми продаж, але потребує додаткових вкладень для збільшення об'ємів виробництва та реалізації, здійснення додаткових маркетингових досліджень, нарощування виробничих потужностей.

Венчурні фонди можуть використовувати різні схеми фінансування інноваційної діяльності (табл. 1).

Таблиця 1

Схеми фінансування венчурних фондів [2]

Схеми фінансування	Особливості здійснення
Зародкове фінансування	Виконують підготовчі роботи для створення нової фірми
Фінансування на ранній стадії	Фінансують маркетингові дослідження та розробку продуктового дизайну фірм, що тільки виходять на ринок
Розширення бізнесу	Фінансують фірми, що отримують фактичний прибуток. Кошти спрямовуються на поповнення оборотного капіталу, закупівлю обладнання, покращення якісних характеристик продукції
Фінансування внутрішніми менеджерами (management by - out)	Фінансування передбачає можливість викупу фірми чи її частини командою менеджерів у колишніх власників
Фінансування зовнішніми менеджерами (management by -in)	Фінансування передбачає можливість команді сторонніх менеджерів або інвесторів здійснити викуп фірми чи її частини у колишніх власників
Фінансування процесу реструктуризації	Фінансують підприємства, які приватизували, та мають проблеми із збутом на ринку продукції
Зміна капіталу (купівля акцій по вторинній емісії)	Викуп акцій компанії у іншого венчурного фонду чи інвестора, у тому числі акцій, що були випущені за вторинною емісією
Мезанінове (бріджеве) фінансування	Цільове фінансування в період проходження компанією процедури лістингу на фондовій біржі

В розвинених країнах світу представлені різні форми венчурного фінансування, залежно від рівня економічного розвитку, законодавчої підтримки, етапів становлення підприємництва та історичних передумов.

На жаль, українські та зарубіжні венчурні фонди мають лише схожу назву, але за ефективністю своєї діяльності значно поступаються останнім. Існують також розбіжності і у сферах інвестування венчурного капіталу. Так, за кордоном це переважно виробництво високотехнологічної продукції – електронних новинок, комп'ютерної техніки, біотехнологій, продуктів інформаційної безпеки, генної інженерії, а в Україні – будівництво, переробка продукції сільського господарства, харчова промисловість, роздрібна торгівля.

Висновки. Таким чином, в Україні існують значні проблеми у функціонуванні венчурного бізнесу. На сьогоднішній день розвиток венчурного фінансування в Україні стримується рядом факторів, серед яких: недосконала законодавча база, недостатня державна підтримка у сфері венчурного підприємництва, нерозвинений фондовий ринок, непрозорість фінансової діяльності компаній, відсутність гарантій для інвесторів. Також, збільшенню кількості венчурних фондів в Україні, не сприяє існуюча система державного ліцензування та сертифікації, надмірний тиск на інвесторів і підприємців з боку контролюючих органів.

Отже, для розвитку венчурного фінансування в Україні вкрай необхідним є не лише ґрунтовне дослідження зарубіжного досвіду в сфері організації венчурного фінансування, але його адаптація та впровадження в українську практику.

Список літератури:

1. Гарбар Ж.В. Венчурний капітал у контексті фінансування інноваційної діяльності / Ж.В. Гарбар, В.А. Гарбар // Агросвіт.–2019.–№ 19.–С. 3–11
2. Кірик М.А. Генезис інноваційної діяльності на основі венчурного інвестування: міжнародний досвід / М. А. Кірик // Формування ринкових відносин в Україні.–2014.– № 10.– С. 84-86
3. Клименко Т.В. Венчурне фінансування інноваційної діяльності / Т.В. Клименко// Науковий вісник Полісся.– № 2 (10).–ч. 2, 2017.–С.104-110
4. Орлова-Курилова О.В. Венчурний капітал як необхідне джерело фінансування інноваційної діяльності /О.В. Курилова // Вісник Хмельницького національного університету 2016.– № 4, Том 1.–С.75-79
5. Петрук О.М. Теорія та практика венчурного фінансування: монографія / О.М. Петрук, С.З. Мошенський. – Житомир: Рута, 2008. – 248 с.
6. Поручник А.М. Венчурний капітал: зарубіжний досвід та проблеми становлення в Україні / А.М. Поручник, Л.Л. Антонюк. – К.: КНЕУ, 2000. – 171 с.
7. Семенчук К.О. Перспективи функціонування венчурних інвестиційних фондів України з врахуванням зарубіжного досвіду /К.О. Семенчук// Стратегічні орієнтири.– 2019 р.–[Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://libfor.com/index.php?newsid=3620>